

CIMELIA

0

888

Pochodzi z tzw. "bloku rawnego";
por. Exlibris VI, str. 32 i nast.
Opracowano w r. 1936.

Cim. 888

Cim. O. 888

História bārzo
piękna y żalosna o Equā-
nusię Krolu Słockim / Ktorego
wszyscy obywatęle kráíow onych zwali
spráwiedliwosciá / Ktory iedyna córke
swá máiac / niechtowal iey porým ná okrus-
tná á sroga śmierć osadzić. Teras
nowo z Włóskiego ięzyká ná
Polski przelożóná.

Cum Gratia & Privilegio S. R. M.
Drukowano w Krakowie u Stánislawa
Szárffenbergá, Roku / 1 5 7 8.

**Ná herb stárádawny Pol-
ski Jástrzebiec/ należący Do-
mowi Pánow Tłokińskich.**

Gá wielkie méstwo ten Herb naprzód dano/
Oczy którym dowcip wielka cnota znano.
Wszak dziś nie trąca tego potomkowie/
Naydnieś to spełná w Erazmego głowie.
Jest mądra rada iest dostatek siły.
Lataj skącojność iuj méstwo odieły.
Wszak na ten czas górzeby sławę niosła.
Temu wierzy to szczęście by przyniosła.

**Słáchetnie pro-
dzonemu Pánu Erazme-
mu Tłokińskiemu/ Czechołce /
Sławonego Miásta Krakowa Senato-
rowi naprzednieyssemu: życziwy przyas-
ciel dobrego zdrowia / wšyřkich fortuna-
nych počtech ná czas długie od Pá-
ná Boga Wšechmogacego
wiernie życzy.**

Pospolité rzeczyśay ludzie zdawná máia.
Dary podług możności w zaiem sobie dáia.
W te to świata chwalebne / ta ná pieczę máia.
Chęć twa przeciwko sobie / która nagradza.
Oddawam za Róde podárek niewielki / Ciar.
Znáac cie być godneć chęć y sławy wśelkiey.
Słáspaw twoich počciwch / znać edwśy rowa.
Cnota y obyćaymi Róla podobneć. Cnego.
Ktory tylko ná wiecie ná to się posobili.
Aby sprawiedliwośćieć imie swoje zdoili.
Tak mu sámá potomkiem w tym wielu zosłó.
A imie nieśmiertelne ná wieczny czas dóla.
Widzac w tym Mieście sławnym porządek tá-
kowy.

Ktory bierze počatek z twey thál bęćney.
Já nićniey imie twoie iako ięć zdoili. Całowy.
A dla sprawiedliwośćieć sławieć wieczna robia.

Aż to nieprzyjaciół twoy opacznie wyśadza!
W czym mu pochwala sprawą twoją śnyple
żadza.

Gdy go oacznie odprawił roztropnymi słowy
Aż to od Arystypa maś przykład gotowy.

Audiens Aristipus quendam sibi maledicentem,
utinam inquit, tu linguae tuae, sicut ego
aurium mearum dominus esses. Brus. libro I,
cap. 16.

Albo takim sposobem idł on Grecki Plator

Wszystkim nieprzyjaciół odpowiedzą na to.

Cum quidam ei narraret nonnullos esse qui
illum maledictis infestarentur, At ego, inquit,
sic viuam ut illis fides non habeatur.

— Słyszac ia to od takich krotzy cnotę labia!

Ze pochwycił spraw twoich w rozmowach
nie gubia.

A w tym cie sławnym czynia interregna ony/
Cot musi sławę wieczną nieść na wszystkich
stronę.

Boż twoim powodem twoi Kolegowie
Szli a dać ci przodek w tym twej bacznej
głowie.

Aż cie paterzał wbił gmin co sie tobie zdalo:
To sie w rycerskie kolożarzas odnaszalo.

A prze te same cnote pamięć niesmiertelna!

Maś odnosić za miłość oyczyny swej wierna
Ktoras idł słychać prawy syn iey we wszystkim
wierny!

W mierzynę roztarli przyrządek w koniec

Ze to m. aś to tak sławę głow a państwo rego!
Nie wstazalo w sobieci nierzadu sadnego.

Aż to

Aż to wszystko za baczny rozadkiem twej głowy
Szko! a przyniosło koniec wszystkim baczno
zdrowy.

Widząc cie Senatora miastą tak zacnego.

Ola pochwycił spraw twoich wielkiej czt
godnego.

Tem ci kłazke przypisał za te chęć dziekujać

A drugim myśl takowa do tego gotuiac

By wżgardzili prywatę a myslili o tym!

Co by im sławę niosło y potomstwu potym.

To na ten czas z kłazką chęć bierz odemnie!

— Wiec sluge przyjaćiel a maś pewne g zemnie
Ża tem ci życze zdrowia y fortuny kładę:

Abyć na wszystkim służ, y podług myśli zawsze

W. M. powolny przyjaciel y sluga

Bacz Pape

Aż to

Historia

Historia bärzo piękna y żalosna o Equa- nysie Krolu Słockim/teraz nowo Polskim Językiem wydana.

MKrolestwie Słockim/ był
Krol ieden imieniem Equa-
nys bärzo sprawnieśliwy y bo-
goboinny/ ktore^o prze iego
światobliwy żywot wszy-
scy obywatel onych krátoz zwałi spra-
wnieśliwością/ przeto iż ia nicodwócznie
kázdemu ták swym poddanym/ iákoby
czym ludziem rad czynił/ sam przez sie y
przez Sedzie swoje/ w państwie swoim.
Tenże Krol/ nie miał tylko iedne córke
imieniem Izabelle/ ktora po śmierci iego
miała w Krolestwie dziedzięć/ tá była
tákiey piękności że iey w onym kráiu rów-
nia nie było. Ku tey swojej wielkiey pie-
kności i była ták bogáta wiele możnych
Krolow y Książat/ staráli sie o nię. O-
ciec iey dlażbytniey miłości odmówił ká-
zdemu/ chcąc ná nie wstawięćnie pátrzyć/
á tym

á tym cieszyć stárość swoje. Ale tá zby-
tnia miłość oycowsta/ Izabelli namniey
w smátek nie stá/ bo iuż bedac pánną doros-
ła/ k temu w wielkiey rostkofy/ pomysla-
ła o tym iákoby inszych rostkofek sprobo-
wála. A im dálej w láta roslá/ tym sie w
niey wiecey mnożyła piękność z wdzie-
cznością/ tákże buynność albo ochotá do
rozmaitych rostkofy: A im sie iey kto wies-
cey przypácrował/ tym sie wiecej miłość
mnożyła w serce iego przeciwo k niey/ dla-
czego wiele młodzieńcow zacnych z wiel-
kiey á zapáleżywoey miłości przychodzili
ku dziwnym rzeczam/ że ieden z drugim
o niey rozmawiaiac o śmierć sie przypá-
rowáli: Co obaczynoży Krol óciec iey/
kazał sie iey przeprowadzić do inszego
gmáchu potáiemnie/ żeby iey żaden z pa-
niat y dworzan wiecey nie widział. Tám
gdy iuż była z oycowstiego rozkazania
przeprowadzoná: Dwá Rycerze ktorzy
ia serdecznie miłowáli/ káždy z nich z oso-
bná staráli sie oto/ potáiemnie iákoby ia
widzieć mogli/ do czego i tródný á bärzo
niebezpiečný przystęp mieli/ ieden ná
drugiego tego nie wiedzac/ choć sie zby-
tnie miłowáli/ zwierzyć sie sobie nie śmie-
li: Tyl-

li: Tylko obadwá tájemnie tákiey drogi
szukáli iákoby mogli ná Izábellę pátrzyć/
do cze° żaden z nich przyść nie mogł/ chy-
bá w nocy. A ták sobie dali drábineczki
pożynić subtylne/ z ktorými chodzili do
otien Izábellę/ á tam przez kráte y przez
okná szłáne ná nie ku światłu pátrzyli/ á
tym tylko sánym w sobie všmierzáli one
stroga miłość: tam wżaszcziáiąc z wielkim
niebezpieczeństwem: trąfiło sie stoiać /
ieden przypátrował sie Pánnie/ thym sie
czás dlugi ćieşyli: Przyszedł drugi on wiel-
ki towarzyszy/ y przyłacił iego/ chcąc ták
że wielka tęskność z okrutney á zápalczy-
wey miłośći w sobie wspotóić/ przystąpił
do onegoż miéyscia/ gdzie szłal on drugi
Kycerz/ nie wiedząc o sobie ani sie znáiąc/
pożeli sie meżnie bić: á czyniácz soba ch-
wile niemála/ po cichym á záłośnym gło-
sie ieden drugiego poznał/ wspomniaw-
szy ná one przyiaźń y miłość towarzyska/
wiarowszy sie zá rece cicho sie ná strone od-
wiodłszy/ ieden drugie° tymi słowy mowit

Rzecz Kycerzá pierwszego

Wenuzyaná.

Przyczynny nie náyduie szusney dla cze-
goby ty miał ná mie/ tákże y ia ná cie o
pożatek

pożatek tey bitwy między námi nárze-
kac/ ábowiem inż teras każdy znaś wie-
cey winien miłośći Izábelliney/ w ktora-
siny sie wdáli/ á niżeli oney náşey dawney
spoleczney towarzyskiej przyiaźni/ wśá-
koż mi sie nie zda ábym ia dla was albo
wy dla mnie mieliście przedśiewzięcia
swego zántechac/ ále nie iest rzecz podob-
na ábyśmy obadwá ná iednym miéyscu
mieli serdecznie miłowac/ ábowiem trąfi-
láby sie przyczyná do rozzerwánia przyia-
źni oney zdawná między námi zájętey/ á
táć niewiē iákieby temu lekárstwo náleść
iedná żebyśmy między soba miotáli losy/
któ ma zostac przy miłośći Izábellę/ á
który ieý ma zántechac.

Odpowiedź Kycerzá Aureliuszá.

Wáśe słowa iásnie okázuiá mála was-
žność miłośći/ ktora mieniće mieć prze-
ciw Izábelli/ ábowiem ten ktory wiernie
miłuié nie wdawa sie w niebezpiečność
y nieperwność omylné° szeszcia. Ja kto-
ry ia wiernie á státeczenie miłuié/ przygo-
bił sie żadnych nie boie/ ále tym losóm nie ch-
ce dáć w moc zdrowia swego/ bo choćby
nabárszkiey chciał zántechac tey miłośći toć
nie iest w moiey mocy/ ábowiem inż nie

B

śam

sam soba/ ale piekność Izabelle rzadyl
wszystka moja wolność. Ale ty który
do tych losów droge podąłeś/ znam iż te-
go łatwo być możesz/ gdyż sie nia zmyśla
nie a nie serdecznie bawisz. A inż to mam
za prawdziwe losów miotanie/ iż ia stu-
snie masz utracić/ a inż tego sporu z toba
na ten czas mieć niechce/ tylko to je ia wie-
cey a niżli ty miluie/ słusnie mi tej thedy
przysć ma.

Wenuzyanus mu odpowiedział.

Nie wierz temu aby mi ia był tak niesta-
ty/ ale gdybym sie nie baczył być tak szczę-
śliwym/ y mieć przodek do tego y wiekša
sprawiedliwość niżli ty/ nie puszcilibym
tego na szczęście/ jednoż widząc iż Pan
Bog przez to pokazuje wiekša także temu
któ ma sprawiedliwość a przeciwne tłu-
my/ pewniem tego/ iż iako żaden w mi-
łości tej zemna zrownać nie może tak y
w szczęściu zemna nie zrowna nigdy. A
dla tego tak bezpiecznie na szczęście kaze.
A iżem wspomniat cho miotanie losów/
tom dla tego naywiecey obrat żem wiele
wintien oney nāssey dawney towarzyskiej
miłości/ bo by to bylo z przestrzeżeniem za-
drowia nāssey/ a iesli na to nie przyzwala
laś/

laś/ weyń tak iak ci sie nalepiey podobą
według myśli serca swego/ tylko mi wola
swa oznaymi.

Aurelius mu powiedział

Przyczyne ktorasćie teras powiedzieliś
dawując o sobie sprawę/ zda mi sie że was
wiecey winnym czyni. bo to iest rzecz iak
śnieysza niż słońce/ iż kto miluie a praw-
dziwie/ zároveň iest nieśczęśliwy/ a zároveň
mu iest szczęście przeciwne/ gdyż sama mi-
łość to rada czyni tym którzy tego mniej
godni w tym im służy/ bo nie wmietać
mitować/ ani sie z tym obierać sukcia/ y
tám y sam rady/ owa im ich rzeczy wy-
chodzą na dobre. Ale ci co zapalczywie
miluie/ inż takowi rozum gubia/ a mia-
sto pociechy tylko częste trapienie odno-
sia. Ale takowi którzy tobie są w miłości
podobni/ nie mogą długo cierpieć str-
sunow y niewczasow/ prętko z pol-
zlejdzi- / iednakto są weseli wygrawszy
iako y przegravszy/ a ia com drogo kupi-
tego w moc szczęściu nie dam/ raczej reka
wole oro czynić/ a tam sie pokaze twoia
zmysłona miłość y salszywa/ na ten czas to
obaczysz iako te^o kto wiernie miluie wiele
mocy przybywa. A tak abo sie do te^o go-
wuj

luy/ albo wiec bay przodek do Izabelle
mnie ktorym tego wiecey a nizli chy jest
godnieyszy. Po onych rozmowach/ dwa
rycerze oni skozyli do siebie/ pozeili sie
srodze bić. A w tym Aurelius Wenuzyas
na zabiti/ ta sprawa byla tak tajemna ze
Krol żadnym sposobem kto go zabiti/ do-
wiedziec sie nie mogl. Aurelius bedac so-
bie wolny/ pilnie sie bawil miłoscia y tak
zaczyni poslugami Izabelle: ze ona po-
znawszy one wielka zapaleczywa miłosc ię-
go przeciwo sobie/ niemniej a nizli on ię
serdecznie sie go rozmiłowal: A choćiaż
Krol mial ia na pilney pieczy/ straż wiel-
ka/ zamknienie twarde okolo niey bylo/ o-
nato wszystko przemogla: a tajemnie mu
znac dala aby z nim na miejscu skrytym
mowic mogla/ czymby ięgo także y swoy
okrutny bol serdeczny mogla zgoic/ czego
kiedy chytrze dokazala/ przez dlugi czas
z nim bywajac/ uzywali z wielka wciecha
swoiz tajemney miłosci: Potym przed ię-
na panna wielka Kochanka swa Kthora
byla ię podkomorzyna/ zwierzyla sie tey
swoiey wciechy. Ta podkomorzyna ię-
miłowala też iędnego dworzanina Bro-
lewskiego/ ktorego iako pretko wyrzala/
one tajemna miłosc panny swey zaraz wy-
powiedziala

powiedziala zapomniawszy przyrzecze-
nia swego. Zaraz on dworzanin uslysz-
wszy taki blad/ zaluiac zelizwości Krola
Pana swego: y naruszenia dobrej slawy
Izabelle/ cześcia też z wielkiey zazdrości/
nie nie mieszkajac/ powiedzial te rzecz Kro-
lowi. Krol uslyszawszy o tak wielkiey a
stromotney zelizwości domu swego/ z pil-
noscia tego strzezl/ aby mogl kiedy oboie
spolem zastac: Aurelius w tym nie bedac
ostrozny/ sedl na pokoy do Izabelle: Krol
mial na to straż pilna/ rokazal on dom w
kolo ostapic/ co Aureli bedac na gorze y
panny/ grzmot uslyszawszy/ porwat miecz
meznie sie y dosyc dlugo bronil oney straży
Krolewskiey/ wszakos od wielkości byl
przemozon/ a wespolek z Izabella byl po-
iman/ y w wiezienie frogie y barzo mocne
wsadzon. A iz tho byl Krol barzo spra-
wiedliwy/ ze mu rownia na then czas nie
naydowano: niechcac sie inakszym y w tey
swoiey przygodzie pokazac/ tak iako za-
sluzyli kazal z nimi według prawá postę-
powac. A w onym Krolewie ięgo bylo
takie prawo/ z staradawna postanowio-
ne/ kto kolwiek byl nalezion w takim opa-
tku iako byl on Rycerz z ięgo wlasna cora-
ka/ tedy ten kto wieksza przyczyne dal do
tego

tego miał być na gárdle Karan / a then co
mniey winien thedy miał być z ziemie na
wieczność wymolan. A tak Krol kazał ich
pilnie pytać / y v slug Izabellinych sie wy-
wiadować / Ktoby z tych dwoyg ludzi
był niewinny / aby bez wśelakię boia-
zni prawde zeznali. Ale tak była tajemna
sprawa y postęptki tych dwoyg w miło-
ści / że rzecz niepodobna była to rozeznąć /
ktore z nich ktorego przywiódło do te-
go wypadku / tylko podkomorzyna Izá-
belle te sprawy dawata / i o they spolney
miłości nikt niewiedział / aż potym gdy z
sobą spotem bywać poczęli / Krol kazali tea-
dy Pánowie sedziowie oboymu przed so-
bą stanać / a tam ich vpominali aby do-
browolnie wyznali / Ktoby był przyczyna
tego wypadku / bo wiedzieli że winny był
na gárdle miał być Karan.

Naprzód tedy Aureli pytany
tak odpowiedział.

To moją łaskawą Pánowie jest rzecz pra-
widliwa / że ja they sprawy był począ-
tkiem y dokončenim / a wedle chytrych a
wykietnych dowcipow moich / Ktorychem
używał / starałem sie o to aby otrzymać
rzecz tak sławna / a thego czego nigdy nie
czyniono / ani mówiono / iam mówił y
czyniła

czynił / chcąc tak kosztowne^o kleynoty do-
stać / z takimem sie pilnością o to starał /
baczaczem wiecey w mocy Izabelle żył /
a niżli w mocey własney / czego nigdy o
swey wolności nie obmyślał / na tenem
czás myśleć musiał / A iako tá moia Páni-
nád inſe ſtworzenie y nád obyčay była
pięknięſza / a dla nię ich wiele kuſać ſi-
e to / czego ia doſtał gineſto / w takimē
ſie zbroie vbrać musiał / nie ináčey iedno
takobym z niebem y z ziemia podtać ſie
miał / takim frásunkiem przed nim pokázo-
wał / dziwnymi chytróſciami podchodzil
ażem ia zwyciężył / dla czego iem winien
ia a nie Izabellę / jem gárto záſluził / Karz-
cie mie / a one proſe wolno puſćcie. A
gdy jem był včesnikiem y dziedzicem tak
pięknego ſtworzenia / naſtrojſza śmierć /
ktora wynaydziecie na mie / cieſta mi nie
bedzie.

Powieść Izabelle.

Nie mniemayże moy mily Aureli / aby
te wáſe piękne wymowki / a ozdobne ſlo-
wa miały mieć wietſze mteyſce / a niżeli
prawda. A zaſt to nie láwna rzecz że bia-
łym głowam wietſza ieſt ſiometá ſłuchać
meſzcyż / a niżeli meſzcyżnom proſić bia-
łych głow / a theciabyſcie wy byli thego
początkiem

pożatkem do czego sie ia nie znam/bym
ia była wam z soba nie dopuściła mowić/
nigdybyście byli czego nie dokazali: Ale
moie łagodne rozglądanie/ także okaza-
wame przyiaźni do tegoż wielki początek
dało. Ach iako jest rzecz osobna przypa-
trować sie białym głowom ktore milnia/
bo ony potajemnie tym na ktore łaskawi/
przez znaki okazuia to na co serce ich zes-
zwala: A tak z tych znaków ktoreście wy
po mnie znali/nieżście wy pomyślali mnie
mitować/ iam tego sama szukała y o tym
myślała/iakoby to wam rychto okazała/
a czego serce moie pragnęło abym rychto
otrzymała. Btożby sie takowy obrat ba-
żąc to żebym go do tego pobudzała/ iak
kom ia wam czyniła/nie weźnił tego/ cze-
goście sie wy dopuścili: Iesli rzeczecie/ że
prześpieczność moia była dopuścić sie te-
go w Krolowskiu domu: Mój stan/ mo-
ia piękna wroda to wszystko zaćmiła. Po-
wiedzmi z iaka wymowka z iakim wsty-
dem miates sie uchronić moich upornych
checi/ a tego sie niedopuszcic co sie sstało:
prze Pana Boga mily Aureli/ wasza po-
winność jest wyznać prawde/bo choćiam
ia winna/ niewatpi w tym że Krol Ociec
moy. nade mną łaskę weźni/ co ciebie pe-
wnie

w dmyli/bo iako wam jest wielkim nie-
przebiegiem/ znamniejszy przyczynny wa-
ni was winniejszy narzda/ a gdyżem
ia przeżyła/ nie przypisywacie sobie tego/
między ten będzie karan kto winien/ a nie-
w y niech za winnego nie cierpi.

Ná to Aureli Izábelli odpo- wiedział.

Ach me mile szczęście/ iesliś mi w tym
łaskę okazało/ żem dostał Izabelle/ bado-
mi teras pomocno/ aby sie ta prawda ias-
nie przed wszystkimi okazała: A wy mo-
ia mila Pani/ y mniemaćie abyście mi łas-
kę okazowali/ a ono wielkie okrucień-
stwo/ bo kiedyby ty umarła zostaby ży-
wot moy w wielkim a okrutnym żalu. A
tym wiecey jest nieprześpieczne życie mo-
ie/ że mowicie kiedy was winna osadza/
tedy Krol Ociec wasz nad wami siogoscił
nie okaże/ a z łaski tego będzie wam odpus-
zczono cho przewinienie. Jaka sromota/
iaka zelizwość byłaby to wasza/ gdyby-
ście takowa byli iako powiedacie/ żeby-
ście mnie sami do tego pobudzili. A dla te-
go samego ia wole umrzeć/ a niżli dopu-
ścić tej zelizwości na wasz zacny stan/ ale
iż wiecie za pewne/ żem ia jest przyyczyna
C y sprawca

y sprawca tego waszego wpadku/ nieprze-
stajadajcie mi prosze y dla Boga do ka-
rania/ wiedzac to ze moja zlosc y obus-
bnośc wmiataby wytkroczyć wszystkie cno-
ty na świecie. Tle przypominam wam
takom sinuety/ zmyslony/ y plączliwy
wielekroć przed oczy wasze piękne przy-
chodził przed wami na was sam często
sie wskazywał/ ze choćbyście też byli nie mie-
li serca stionne^o przeciwko mnie/ musie-
libyście sie byli nademna zmiłowac/ a
także okazać: przeto bacząc to com ia mo-
wił y com czynił/ natoście odemnie przy-
muszeni zezwolić musieli/ krotzby wami za-
zlembat. Gdyście to iako panna świę-
ta a miłosierna weźnić musieli/ dla tego
żem was sobie przez tak długi czas wiel-
kim frąsunkiem y staraniem pilnym znie-
wałat/ iakobyście byli tak zacnego a sprá-
wiedliwego krola cortá gdybyście mi byli
powinney zapłaty nie dali/ a żadna infu-
rzejza niemogliście moich długich posług
y trapienia wstawicznego nagrodzić/ ie-
dno sami soba. A wiecie ze to obyczay iest
dawny/ iż każdy ktory iest stanu wielkie-
go/ zachowywa to w sobie/ ze dawna na-
grode hoynieysza/ a niżli za slugi czyie was
301 przeto namilba pániejsze wy nagra-
dzaiac

10
bżaiac moie częstkie posługi/ násladowa-
liście obyczaju y przyrodzenia wasze^o za-
cnego stanu/ żaden wam za złe mieć nie
bedzie. A gdysem ia od waszey zacności
takiego dobrodziejstwa dostal/ iestem też
gotow do tego/ abym za wasze zdrowie
garto moie položyl/ A badźcie tego pew-
ni/ chociaż to ciato moie niesczęsne rni-
rze/ zostanie pewnie dusza moja niesmier-
telna: A tak nie wazpcie w moiey vprze-
mey wierney miłości/ ze wiecznie ia przy-
was bawic bede. Czyniac sie Izabellá
winna/ zdáło sie iey ze ona samá bytá przy-
czyną tego wpadku/ y tak do tego własne
przyczyny pokázowála/ iakoby Aureli od-
niey był ná to przymusił: a zgoła nic nie
był winien/ a iż ona samá karanie záluży-
ta/ co ná sie iawnie wyznawála. Ale Au-
reli/ gdy to ona o sobie powiedála/ wszy-
stkiego przat: A chcąc aby ia od śmierci
wybawil/ wyznał ze on tego był wietka
przyczyna. Co bacząc Brol/ iż to dwoi-
ludzi nie mieli sie k temu/ aby prawde wy-
ználi/ roztazat aby ie tak środze meżono
zeby za niewola/ prawde iedno ná drugie
powiedzieli. Co kiedy weźniono/ byli tak
okrutnie meżeni/ ze bolesć y targanie k-
re cierpieli/ srojsze bylo/ a niż samá śmierć
C 4 krotcy

Ktorey oczekiwali/ wśakóż iednak żadne-
mu z nich to nie pomogło/ bo im wiecey
ie meżono/ tym wiecey z nich każdy na sie
powiadał. Potym gdy Izabella wyrza-
ła swego miltego tak bärzo zmeżonego/
z płaczem cięskim do niego łaskawie sie o-
brociwszy rzekła: Jesliże sam siebie moy
mity Aureli niejąłnieś/ tedy cie prosze w-
lituy sie mnie niedzney białey głowy/ Kto-
ra za cie y zaśie meki cierpieć. A czemuś
mi te° życzyłś abym tak cierpiała/ nie swo-
mek/ ale ten żal frogi na twoie patrząc
wiecey mie dreczy/ iedną śmierć ktoramę
zasłużyła bedzie mi lżeyszą/ niżli ta żalosać
wielka z bolu y niewinnych mać twoich.
Ażasi nie wiesz jem ia ciebie wiecey proś-
bami moimi wstawicznymi zwyciężatą/ a
niżliś ty tego z swey dobrej woli czyni-
ł. Ażaby ty był tak bezpiecny y tak wporny
żebyś mie był miał o to używać/ gdyby
był przed tym iakiego znaku nie znal/ jem
ia gotowa ku twej woli pierwey a niżliś
ty pomyslał to weźnić/ wiedziałam ci ia
za pewne żeś ty mnie młował/ a mając
wzгляд na moy zacny stan/ za wstyden-
nie obiać by mi był tego/ ale ia iako pa-
ni a personą tą ktorą mogła rościć
abyś mi był gwoli/ rościć ci/ czemuś
sie ty

sie ty nie mogli przeciwieć/ abys sie też był
miał zbraniać mey prośby/ pierwey bym
cie była rościć zabieć/ a niżlibym miała
od ciebie odnieść takowa wżgardę na so-
bie. A dla te° iakoście mi byli na on czas
poslušni/ nie badźcie mi y teraz sporni o-
tżać prawdę/ day miysce dzieła moiey
śmierci. a nie takowym mekom prosze/ bo
iednak ku końcowi obaży wszyscy praw-
de ktorey przysię/ jem ia iest ta ktoramę
śmierć zasłużyła/ bo iesli ciebie po mnie o-
sadzają/ już na to nie bede patrząc/ y nie
bede cierpiała meki dwoiakiey.

Na to ieey Aureli odpowiedział.

Żaprawde moia pani bych nawiercie
meki cierpiał/ ktoreby mi iedno nasrozi-
wymyslać y ządawać miano/ nie są mi
frogie/ ani tak wielkim bolem/ iako ihać
samią żelżywość ktorasćie dla mnie pod-
ieli niewinnie/ a cierpicie ia za moia przy-
czynę/ tu iednak tego wyznac niechcecie
co sie musi ku końcowi okazać jem ia iest
wszystkiego przyczyna/ na ten czas inzego
pożreku nie baczę/ iedno to samo że mi sie
trofkie śmierć przedluzają. A iż ia mam stu-
żnie za to przewinienie vmrzeć/ cem sprzą-
wiedliwie zasłużył/ nie odsadzajcieś mie
C iij ed tego

od tego co jest własnego mego prośbę / ba
zaprawdę byście baczyli moje trapienie
które mnie przychodzi zwaśnych mat / rzes
klibyście że śmierć nie jest ciężka / przyro
wnawszy ją boleści która dla was ciera
pie. A tym więcej iężeć moją żalostć że ja
znając się być winnym / a wy za mnie ciera
picie meki y niestarwe wielka / niewyposa
wiedziány żal y meki na sercu swym ciera
pie. A iż Bog wszytkie nasze sprawy wie
y widzi / weźmi to że wy prawdę wyznać
musicie / przeto między łaskami infymy
ktorem powas znal / okazcie mi y to / że
znaycie prawdę jem ja przyczyna wszytk
kiego / bo jeśli strące żywot mój dla was
toć nie będzie karanie / ale wciecha moją /
taka nad która ja wdzięczniejszy mied
niemogł ani moge. Widząc tedy Krol iż
się przyznać niechcieli ktoreby z nich win
niejszy było / zezwawszy do siebie panow
rady swej / y infych ludzi weżonych radził
się ich co by z tym dalej czynić / powie
dzili: że jest między nimi równa miłość /
niechay równo pokutnia / wszakoż iężeć
tego sprobować chcieli / aby náleżli biał
głowe dobrze świadoma spraw tak
wych / także y meśczyźne ktory by był
świadom postępkom białogłowskich / a
by

by o tym rozmawiali iáwnie / żeby był
więcej przyczyna takowego wypadku / ię
śli meśczyźná niechay Aureli będzie ka
ran / a jeśli też białogłowá niechay Izá
bella cierpi to co zasłużyła / to postanó
wienie ich Krolowi się bázro podobáło /
rozkazał aby się sami o takich ludzi dwo
ie stárali z pilnością / oni się Krolowi z
tego wymowili / powiedziac że temu
dosyć weźmić nie mogli. Krol sam rozka
zał za kóstem skárbu swego aby się o ta
kich pytali y stárali po wszytkich páń
stwach chát iego / iáko y po infych po
stronnych przyległych / a ktore z tych
dwoygá iáśnieysza prawde powie tedy
iż pewna kára za wine jest náznácona
wypadku / a w tym mu powiedziano o
jedney białogłowie ná hispańskich grá
nicách / imie iey było Hortensya która bie
głosciá swojá y dowcipem wielkim prze
chodziła wszytkie białogłowy / zwaśnej
co się tknie okolo miłości. Przywiedzion
no też jednego Rycerzá imieniem Afránia
sá z dalekiej strony głowiek w tak
wych rzeczach dobrze świadomego / a inf
mádeń nie było ktoryby lepiej był swiá
dom chytróści białogłowskich / k temu
też był páchotel podobny y szczęśliwy do
miłości

miłości. Skoro się to dwose ludzie tak
biegłych w tych sprawach zechali, po-
rużono im aby spor z sobą mieli, a rozie-
li te rozność kto w tym wypadku był win-
niejszy. Krolowa matka Izabelle wielka
chęć y łaskę pokazywała Hortensyey, spo-
dziewając się że miała prze nie dostać
wielkiej pościechy, a to iey iawnie okaza-
wała aby tym pilniejszy była, a bronita
Izabelle mądrością swoją, na co iey Hortensya odpowiedziała. Ciesząc się Krolowa nie trzeba mi w tym wiele wpo-
minać mam to na dobrym baczeniu, a cho-
ciażby mi meki y niebezpieczność zdro-
wia Izabelle nieobrużyły, tedy miłość
ta która wszystkim białym głowom win-
na, ruszyć by mi musiała, a wiedząc
wielka hańba która białogłowy od me-
szczyzn maia, z chęcią ich tu bronić natę-
żale y niebezpieczna droge przyjecha-
ła, Krolowa za takim wbespieczeniem
Hortensyey, już się nie tak bardo bała o
śmierć Izabelle dziewczki swojej, Krol
takie czynił wielką wściekłość Afraniu
ale niechciał tego po sobie pokazać, aby
miał więcej iedney stronie niżli drugiej
folgować, iako Hortensyey Krolowa cze-
niła, wskazywał panietę ktorzy tam byli
wezwoani

wezwoani tu słuchaniu tej sprawy, we-
wszystkim się takstawie y chetliwie stawali
Afraniuśowi y dary mu wielkie dawali, 13
wspominając go aby sławę mezczyzn miał
na baczeniu. Bo gdyby teraz przegrali,
zawse by od białych głow wzgardzeni y
w małej wadze u nich byli, między tymi
było kilka rycerzow ktorzy przeciwko Iz-
abelli mieli zaiastrzone serca z tego że
przed tym wiele zacnych ludzi towarzy-
szow ich, miluiąc iak nieszczęsnie pogineli,
a ci wstawiczenie prosili Afraniego, aby
mocno stronę mezczyzn trzymał, za to
mu wielkie nagrody obiecuiąc. A kiedy
już czas naznaczono że około tego z sobą
rozmawiać mieli, nagotowano Krolow-
i Maiestat w iedney wielkiej sali, bardo
kostownie przyprawionej, przy Krol-
u siedziało dwanaście sędziow osob pra-
wie sumnienia dobrego, a k temu obwoła-
żane przysięga żeby sędzieli sprawiedli-
wie żadney stronie nie folgując, na dru-
giej stronie Krolowa z pannami stała y
z wiela pań zacnych, a na ostatnim sto-
pniu Maiestatu stała Hortensya z Izab-
bella, a rowno z nimi Afrani z Murelim-
w traby, w bebnym wderzono y na innych
rozmaitych muzykach grano chwyli nie-

mądra / skoro potym przestano grać y tra-
bić / a ludzie się wciśyli Hortensya po lu-
dziech porzawoży / tak przeciw Alfránia
mu mówić pojecha. Sprawnie się teras
Alfráni moge nazwać szczęśliwym / żeście się
na ten czas trafiłi / abyście wezwynili wosy
ści międzyzyny dosyć / a nagrodzili bia-
łymgłom kzywode y posimiechy ktore-
ście im kiedy wyrzadzali. Albowiemem
tego pewna / że dwie rzeczy tu stad odnie-
ście. Pierwsza / że Aureli ktoregoście się
tu bronić podieli / da gárto. Druga / że za-
kryte wosze obludności ludzom się wosy-
stkim pokaza ná iásniat / a tak możecie te-
mu wierzyć / żeście tu za to pokutować
zaiechali / coście iedno kiedy białymgło-
wam wyrzadzali. A ná początku tey sprá-
wy moiey / napierwey powiem wosze mą-
drze występi / a co gorse ku końcowi zostá-
wie: A to dla tego aby się okazało iásnie /
iako iest wielkie staranie wosze okoto biał-
ychgłow / że choć sobie ktore dobrze po-
czynais / a woszych obludnych słow nie-
chca słuchać / ná to wy niedbáisac / w nocy
z dziwnymi muzykami / śpiewáním / y gra-
ním wdziecznym / ktore nie dla czego in-
ne^o wynayduiecie / iedno abyście nas tym
wtowili: A to samo iásnie pokazuje / że ta-
kowie

kowie muzyki są / iako suprylna sieć w któ-
ra wpadamy / a przychodzim do wpad-
kow skáradych: A iesli się ktora trąsi że o-
to niedba / wnet wynayduiecie inśe skut-
czym ia wywabicie / że was widzieć musi-
wnet gonitwy / turnieie zbijania y inśa
ktorechwilie rozmaite czynicie / a to wosy-
stko dla tego abyście od białychgłow by-
li widziani: A tak wosydlliwe y weźliwe o-
czy náśe / przypátruiać się woszym es-
bnym ktorechwilam zostawáa w wieżie
nurt / A iesli je za szczęściem ktora z nich z
przyrodzoney cnoty swey temu się wwieść
nieda / wnet ná to mieysce tysiac innych
fortelow wynayduiecie / bo chytrym po-
selsstwem przez listki stráswliwe tego do-
stawacie / a choć się one was strzege y pá-
rzyć ná was niechca / wy suprylnymi ro-
zmowami z slugami ich / y posyłaniem li-
stow swoch przez nie / k temu przychodzic-
cie. A ktore cnotliwe sukáa o to swe slugi
a listow woszych brać niechca / gdy cho-
baczyście je ich y tym pozyskac niemożecie
wnet sukacie dziwnych sposobow / iakob-
byście náśe dobra sławe potepili nim-
domy náśe niewiedzac tey o ktora gra-
idzie / przechacki częste czynicie z dziwny-
mi postawami / z obludny wzdychani-
mi

z rozmaitym wymyślnym poglądaniem ku
oknom naszym miłości stroicie/ a chociaż
tam nikogo nie będzie przedsię wyzmysla-
cie a czynicie takobyście ja widzieli/ a tak
by ona własnie na was ząglądać miała/
to czynicie aby was tylko kto widział a o
onym miejscu był z tego mniemania/ a w-
ział także zle podeyrzenie o oney cnotliwej
białogłowie/ owa prze wasze chytre for-
tele/ namocniejszy wpasć musi. Bo nie
jest rzecz podobna/ aby takich wielkich o-
bludności waszych mogła się ktora vchro-
nić. A tak to wszyscy nechay baczą i rów-
nie/ iż ten każdy ktory się wiecey oco stara
aby co z tego albo dobrego sprawił/ wie-
cey zaśluił zapłatę albo karanie. A dla
tego jesteście wy mejszyzny sa wietfsza przy-
czyna nasze^o z tego/ ma też słusnie na was
karanie przysć/ przeto moja dobra rada/
żebyście się wyznali być winnymi/ a na to
mie nie przywodził/ abym ja waszych ta-
jemnych złości na iawia nie okazała/ kto-
rych teras tylko dla wieczności zamilżać
a zaprawde bytoby to wam z pożytkiem
bym ich zamilżata/ y lepieyby się wam
estalo/ gdybyście teras zapłatę wzięli/ a
pokutowali za one białogłowy ktoreście
chytrościami swymi podchodzili/ wasz
toż

toż jesiny się tu ziechali do tak sprawiedli-
wey ziemi niewatpie że mi z wami spra-
wiedliwość iacno się stanie.

Gdy Hortensya vmilkła/ Afranie
iey tak odpowiedział.

Jesli was moje terazniejszy przysć
moja iaskawa pani wwešla/ czemuś na
mie pomsty żadać y dosyć uczynienia za
nieprzyjaźń ktora na nas macie/ ia to od
was słysac bierzom temu rad/ bo iżem
był wymyślił milżec bierzom wiele rzeczy o
was/ terazescie mi wstydy odiełi/ a tak
wiele tajemnic ktorychem świadom o
białogłowach musze powiedziec/ bo to
złe serce wasze ktore przeciwko mnie ma-
cie/ uczyni mnie wymownym/ czegoż za-
prawde nie miał wołey ludziem opowie-
dać/ ale iż to sami mieć chcecie aby mie
wstydek świat słyszał/ nechayże tedy słu-
cha. Napierwey na to odpowiem/ jesteście
powiedzieli iż nasze złosliwe słowa y spra-
wy/ sa takowe/ że was przywodzi ku wa-
sytkiemu złemu/ ktemuś się ia znam/ a
le białogłowy nie widział nigdy takow-
wey aby tym gardzić miała/ y owsem ta
o ktorey nalepiey trzymamy/ tym się
chelpi rada że ia miluis/ aby iey wstydy
D iij tego

tego niezabrania bez blugiego prosienia
máloby nie rzekla / że mi sie podobasi /
ale takowe wasze przeoluzanie prosiatom
y niecwiożonym / zda sie żeby z weżciwości
pochodziło / iesli sie też kiedy przytrafiło
że ktora z was potázuiac sie w rzeczy do
bra / zbrania sie sluchac oney wdzieczney
muzyki ktorasćie wspominali / iż was tu
wpadkowi przywodzi / czemuż w pogody
zle na mieysca wam zakazane y nieprzy
stoyne chodziecie / gdy dlugi czas spiewa
ia / albo graia / zda sie wam bázio krotko /
a choć też wasze suprylnie ciáło przebiebie
jednák z zapalenia serca / nawietże zimno
zda sie wam ciepłym látem / a czego sie
wednie strzeziecie / w noccy okázuiecie że sie
w tym bázio kochacie / gonitwy / y inie
turniete / toć my w ten obyčaj czynimi
abyśmy sie wam podobali: A wy sie tym
rzecham czemu dziwniecie / gdyż wiecie że
wam bázio škodza / ale iesze na ten czas
wpominki sćie tym ktorzy gonitwy stro
ia / przywodziac ie tu wietšej ochocie / y
simiatosci / bo gdy im takie okázuiecie / ka
zdy sie stara aby sie tym znaczny pokazat
tu starwie waszey / kiedy sie ktoremu zle sta
czesci / macie to sobie za wielka sromotę
To siedotyże listow y poselstwa ktore po
wiedacie

16
wiedacie iż wá posylamy / ná to powiedá
jem záwse widzial / iż záwse wdziecznie
od nas byty przyiete / a chociaś druga
y listu nie czyta / ani wie co w nim stoi / tea
dy go ona sobie thát wykládá / iakoby go
wlasnie czytála / przed drugimi powieda /
czego potrzebuie ten co do niey pisal / dwa
kroć lepiey a niżli do niey nápisano ona
go rozumiera co owo táiecie swym pánná
że wam takowe listki odnosa / w takow
waszym frásunku iedno sie rostkofne wasze
kochanie pokrywa: O inie rzeczy co po
wiedacie że wam mlodziency wyrzadzai
okolo okien chodzac / toście wy samy wy
nalázly / bo táiac waszey wielkiej chćiwo
sci / z ktoreybyście miály wielka zelżywość
putacie znákow / ktoreby weżciwośe byly / a
tak sie wam zda że sie tym wasze zadze po
krywáia / że my was wiecey a nie wy na
miliwiecie / ná ci tego nie potrzeba táiemnie
mowić / ale to tilko dla was czynimy / y od
was sie tey chytrosci weżymy. A iż mi sie
nie zda / aby dosyć weżynli kázdej rzeczy ko
rasćiemni przypomináli / máiac tysiac rze
czy o was biatych głowach powiedziec
Pytam was e powiedziecie mi / wiecie że
klucż waszych weżciwości / iest w mocy
was samych / a tá sama rzecz iest nazna
czniemy

cznięszą / y między innymi dary które od
Boga macie naprzędnięszą / a dla teysa-
mey iestecie w grozie y ciężnym cho-
waniu / wszakoż was niektore zarzuca-
ją na strone boiażni / wzgardziwszy wstyd
zwyciężone zapalczywa miłości / nie pa-
miethać ani na pożyteczność małżonka
swego / ani dziatki swych / ani rodziców /
albo innych przyjaciół zacnych / ani sami
na sie / ktoreście sami sobie wiecey / a niż
komu innemu powinni / nie pamiętać
na śmierć / wszystko sobie lekce ważycie dla
jedney sprośney roztosy / chociaż baczy-
cie że wam tego przyjdzie na ostatek bardzo
żałować wy tego zapominacie a tak ra-
dy pospolicie mawiacie / iż wole terażnię-
szą namnięszą roztos / a niżeli przyszłą na-
wietrę wesele / ktorego iestęże czekać / ale
nam mężczynom nie tak / bo między na-
mi ten nawietrzą sławę ma / który was
nawiecey oszukał / a tak iest iasna rzecz że
sie wy sami chcac wdawacie w taką nie-
bezpieczność / bo nam mężczynom to na-
mnię nie szkodzi / mozem o tym iawnie
mowić / wy gdybyście to czynili w takich
rzeczach przystoynych / otrzymalibyście
sławę y płac / Ale iż to rzecz iest nie wzię-
ta y wam nieprzystoyna / inżecie sprzą-
wnie

wnie karanie zasłużyli a niżeli my / y zda-
łoby mi sie aby sie iuz tym zamknęło / a
iesli tego przec będzie xpornie com ia po-
wiedziat / iuz mi nielża iedno to objaśnić
na was co by słusnie miało być zataio-
no. O prawdziwym utrapieniu Izabelle /
y o mekach iey nic nie mowie / acz bych
mógł milęże / gdyż sie to samo wszystko
bardzo piekto okazę.

Odowiedź Hortenszey na sło- wa Afraniego.

Choć by też Afrani waszą sławą niepo-
kazata sie lepiej / iedno iako w terażnię-
szej sie sprawie popisiecie / tedy dosyć do-
bra iest / Ażci ia też wole że zwycięstwo
otrzymam / nad chytrym a złym / niżeli
nad prostakiem / a my lepiej y pilniey be-
dziemy sie bronić / tym z tad wieśa sła-
we odniosę gdy was przewyciężę. Coście
powiedzieli / że my czyniac dosyć srociey
woley / na strone odrzućmy boiażni y wa-
styd / odpowiedam na to także przeciw-
ko waszym supylnym chytrosciom / nie-
maś co odrzucać / boby też ktora znas na-
barżier sie na to nasadziła / a tego zbyc ch-
ciała te dosyć wycinić nie może / aby wam
mogła obronić pożyteczności swey / bo wa-
śa chy-

śa chyrosć a złość wporna / ma tak wieś
le naut w sobie y fortelow / że cnota przy
rodzona vchronić sie nie może przed nim
Jakoż rzecz jest pewna że białegłowy da
leko ja podlejšego rozładku y baczenia / a
niżeli mejszyzny / a to sie dzieie dla płci na
śey ktora w moc wam jest podana: A tak
mi to powiedz / kto zasłużył wieśse kara
nie / ten co wiecey y lepiey świadom grze
chu / czyli ten co mniej? Oto i ja tak zamy
kam: Ję wy którzy iestście lepiey swia
domi tego zlego / wieśse też karanie a ni
żli my zasługiecie / a uż sie tu sami osadz
cie: A tego zaniechawşy / zaś pospolicie
nie widzimy między żwierżety niemymy /
iż samcowie początkiem wşyckiego zlego
bywają a nie samice / a dam na przykład
Pawą / te i nie mając dośyć na piękności
pior ktore go bårzo zdoła / chcąc sie tym
wiecey podobać samicy ktora względem
od niego bårzo śpetna / o i roścacia w o
krąg swoy nadobny ogon / p i wicą mu wa
chodzą / a miasto wżynności tym sie wies
cey kryje z dalek a mu sie dziwniac a przy
pátruiać. nie tak wiele piękności tego / a
to onym chytrym postępem. A takieście
wy bårzo podobni tym pawom / gdyż i a
ko y oni pobudzacie nas ku wşytkim zło
ściom.

ściam. Ażci sie nam w prawdzie zbrá
niać y chronić sie was przystoi / ale theż
wam przystoi nie żadać nas o to co iest
nam škodliwe y zelżywe: A gdy ktora za
nas wpadnie / thoć iey tylko przychodzi z
miłości / a kiedyby nas miłosierdzie nie
przysłało / nie byłaby rzecz podobna a
byście co kiedy nad nami mieli przewiść
ale wy mejszyzny którzy nie miluiac zmy
ślaćie miłość / obaźcie iakiegoście za tho
godni karania: przywodząc nas na grzech
w którym sie wy kochacie / a my zwycię
żone miłości / iakom powiedziała / dla
te^o często wpadamy. bo na rzecz tak mgła
iako ja białegłowy włożyć tak cięski wa
żel / a znieść go im / iest rzecz bårzo cięska /
y trudna: Rozumiecieś tedy o niektórych
z was dobrze / gdy w cym namnię rady
ich słuchamy / bårzo na tym škodniem.
Ale to iest przetłety naród który wşytko
swoie myślenie przeciwko nam na złe oba
raca. A tak bacźcie iako wiele chyrosć
wafśa może / bo iestli ktora iest zacności
cnot obdárzoná / a wniataby sie was wa
strzedz / przedsieby sie nie mogła vchronić
wafśego wşetecznego ięzyka / bo wy gdy
sie spotem zeydziecie / mowicie o białycha
głowach daleko wiecey niżście pomysłá
li / nieś

li/ nie tylko żebyście czynić mieli/ a my co
przeciwko temu poczynać mamy/ zapra-
wde do tego inſzego lekárſtwa niebacze/
tylko abyſmy pokazali niewinność ſwa/
bo choć też nic nie poczynamy/ przedſta-
nas ſławia/ y klada na nas rzeczy nie wż-
ciwot. A wierze że ciężci piekIELni nie ſa tak
pi. ni wrzedu ſwego/ iako wy chytroſci a
niecnot waſzych: A tak ieſli tho prawda
moia będzie mieyſce miſia/ wy ſtad z ma-
ſa cięża odbyſć muſicie: y iuż waſz wpor-
dzyſia wſtanie. A iako pan Bog za dobre
ſmierć podiać razyl/ tak wy też dziś za
waſze zle poſtepti pokutować muſicie.

Skoro mowić Hortenſya prze-
ſtala/ Afrani nic nie mieſzkając tymi ſło-
wy iey odpowiedział.

Ji wy mowicieżem ia ieſt chytry y w-
miem wiele nád inſe/ a ſtad będziecie mieć
wierſza ſławe/ gdy mie przekonać/ chco
abyſcie to odemnie wiedzieli/ że ia nie bär-
zo tego ſobie waże/ ani ſobie za wielkie ſi-
częſcie poczytam was zwyciężyć/ bo iako
w miłości iäcno was podchodzimy/ tak
żec też y w inſzych ſprawach wierze że ſie
to ſtanie iäcno/ a nawiecey tam gozie ſie
iäſna prawda okäzuie/ zda mi ſie ieſliż
dobrze

dobrze pamiętam / żeſcie przypominali
pawä na przykŁad go t ſwoey rzeczy przy-
wodzac/ to ſie tak nädzie/ bo wy ojobna
pietnoſcia ieſteſcie od pänä Boga obdä-
rzone daleko wiecey a niżej my/ a tegem
bärzo rad ſluchal/ bo y to niemäto poma-
ga ku moiey rzeczy/ bo wam ktorym ieſa
eż przyrodzona cudnoſć nie doſyć czyni/
wiecej ſame złotu złocac koſtornych ſiat
klenotow drogich y ochedożnoſci inſzych
rozmaitych / wiele wynädziecie/ chco
ſie nam wiecey podobac/ bo to rzecz ieſt
iäwna/ że waſze koſtornie wbiory ſa pra-
wy ogon pawi/ ktoremu ſie päwica z o-
nych ſuſnich pior przypätruie: A dla te-
poſpo'icie mowia że nie moze nic eżdowie
pietniejſzego widzieć/ tylko pännie koſto-
wnie obräna/ co ia biore ku ſwemu przed-
ſiewzięciu/ gdyż w nas ſpor ieſt kto ko-
dawa wieceſza przyczyne do miłości: Tho
ſie okäzuie z waſzych wbiorow/ bo ktora
nalepiey y napietniey obräna/ do they ſie
co żywo ma/ a äcego mi żaden zaprzec nie
możet: Inſze rzeczy o ktore na mażczyzna
närzekacie/ zamyſlāia ſie w naſzym obmy-
ſławaniu/ ktore nie inſe ieſt/ iedno aby-
ſmy näleſli thäti obyćay/ ktorymbyſmy
was mogli nalepiey oſkutäć/ tego ia änt
E iij ganie/

ganie/dni chwale/bo iakom pierwey po-
wiedzial/ze miedzy nami te wietrza slawe
ma ktory toharde a chytne stworzenie o-
fukata wstaby to wezyniono aby na iedno
czwierc lata/ iaby mezczyzny bez was mie-
skali na osobnym miescu a tym spirobo-
wali waszey cnoty y statecznosci tegom
jest perwien/ ze wy bagzac/ iz o was nie
miedba potrzeba sama wasby k temu przy-
wiodla jebyście musialy toz czynic co my
teraz czynimy/ ale iz to znacie ze nam was
o to prosic przynalez/ wiedzie was k te-
mu wasz rozum/ abyście sie z tym prosie-
nim drozeli/ a to dla tego jeszcze swiadow-
mi naszych obyczajow/ ze my daleko nad-
insze te chwalimy/ ktore sie dadza wiele
prosic/ abysmy to okazowali/ a reley
sluzylonej ktora jest wezynniejsza perwnica
bysmy zwami nie wzywali takowych fra-
sunkow/ ale iz wiecie gdy sie nawiecey za-
braniacie ze sie tym wiecey o was stara-
my/ a tym sie zdacie byc barzo wezwes-
mi/ niecierzciez tedy temu abym ja kto-
rym was dobrze swiadam/ w tym sidle
niemial weznac/ przeto wiem gdy sie na-
wiecey zstego zdzieracie/ tym w wietrze w-
mnie mniemanie w padacie/ y tym wie-

ce.

20
cey tego pragniecie/ przetobysie to zstac
miato jebyście nam nasze wolnosć odieli/
perwienem tego ze bez wstyd takbyście
tez nas prosili/ iako my was teraz prosia-
my/ ale ktoby sie takowy nalazl aby reku
waszych wysc mogl/ zaprawde by sie to
estato musielibysmy gorie miedzy gory a
lasy przed wami wcielac/ bo widzini ze te-
raz/ choc z niebespiecznoscia y sromota
sie dziecie/ iednak was to malo obrusza/ bo
czegom dobrze do swiadczyt wam powia-
dam/ ze tak crafne rzeczy sie mnte okolo te-
go przydawaly/ ktorych zamiluje i esli
mi sami do tego przyezyny nie dacie abym
wypowiedzial. Jacz wiem za perone ze
was nic innego wiecey nie frasiue/ iedno
iz sie w tey zlosci tak barzo kochacie/ kto-
ra my sobie lekce wazymy/ a dla tego wa-
styd was gryzie y zbraniac wam bedzie/
czego wy bezmiernie pragniecie/ teraz in-
wiecey nie bede sie rzeczja niepotrzebna ba-
wil/ oczekiwaiac na to/ iako wy litwiecia
sie nas/ byście tak litowali swey pocie-
chosci/ nie dawaiac do tego przyezyny co
sie zamilozalo bylo/ by z wietrza slawa
wasza.

To gby

To gdy Afrani powiedział / Hortensya mówić pojechał.

Tak was widzę być okrutnym Afrani
a nawiecy dla tego że się okazywacie być
naszym nieprzyjacielem / mówiac że o
białych głowach / bo by y świętymi byli /
tedybyście należeli co o nich mówić y ganić
a iako wasza chytrość może zganić
y nalepsza / tak też choćbyście wygrali ten
raz / m. i. by temu dziwo był / gdyż niewino
ność naszą a waszą zbytnia chytrość / ta
cno czyni z fałsu prawdę / skadby nas in
sza rzecz nie oczyszciała / tedy naszą prostos
ta która jest poddana waszej mądrości /
stoj nam za nalepszą obronę / bo ten co
mniey wie / od mądrego się dowiaduje
co y my też czynimy / bo sprośności swojej
różnimy się tych którzy bacznie / sił są naci
sie potym oszukiwamy / bo wy iestescie
wielka przyczyna naszych wypadków / a tak
na którego tu z was przypadnie / ma być
dwoiaka winy karani / Wieleby się inszych
rzeczy na' azto przeciwko wam / ale zsty
mi się wadzić / od których samych y wes
blug myśli ich prawda są postanowione /
máło mi to pomoże / a czemuż iż nie iako
śmy my zasłużyli / ale iako się wam nale
piey

piey podobą tak nas ścieniecie / o by nas
był Bog z wami mądrością y baczeniem
porównat / záprawde wątpliwa by była
znami teraznieyszą waszą walką / ale te wa
syście wypadki nasze z was ci nam pocho
dzą / bo wam siebronić trudno / grozić też
máło pomoże / bo o ktora się białogłowa
pokusicie / iżby w wasze sieci wpadła / by
była najlepsza / każda wpaść musi / a wie
cey się strzegac osławę waszego iadowite
go języka wam przyzwalamy / chcąc tále
mnie a stryć zgrzeszyć / niżli cnotliwie się
zachowywać w złe mniemanie przychodzić
przez was do wszystkich ludzi / a tak iedno
z miłości / a drugie fortelami wgodzicie.

Na to Afrani od powiedział.

Wym był na początku naszych rozmów
w was iaki znak skromności albo wstydu
nalazł / nie miałbym był przyczyny do ta
kiego gniewu / aleście wy tej nadzieie by
ły stawiać mi się tak srogo / mniemaliście
abyście mnie od prawdy odstraszyć mieli
a iż mi przypisujecie wiele rzeczy / gdzie
ni mieysca ani czasu niemam na nie odpo
wiedzieć / przed oblicznością M. i. i. statku
Krolewskiego y przed tak wielą zacnych
Rycerzów / ktorzy nie tego inszego iedno
s końca

Pońcá tey rozpráwy czełá. Wroce sie te
dy do wáshych słow / co mowicie iz nie-
winność wásh was wybawia / toćby by-
lá dobra wymowká / kiedyby śny was zá-
tátie ználi / wnet byście wśystkich złości
prozne były / álem ia te° pewien / że táko
we wymowki nie wybawia was z ślufne-
go kárání / bo to iáśna rzecz / że nawietś
złóści ná świecie ktore sie ledno dżicia ná-
śkad inad iedno przez was przychodzą.
Abym ia chciał teras pokázác przykłády /
iákich škod ludzkiemu plemieniu byliście
przyczynámi / koniec moiey mowy niebył
by nigdy / škod iáśnie znác że wśystki zdra-
dy od was pochodzą / á im kthora z was
sobie zda sie namedrśa / tym napredzey
pada / y tegom doświadczył że mniey chy-
tra cnotliwiey sie zachowa / á to sámopo-
káznie / że prostota iest wáśse zbáwienie /
mądrość á dworstwo iest wam bázno śa-
kodziwe / y to iáśnie widzicie / iz ktora mie-
dzy wámi wiecey wie predzey zbladzi /
táć sie nie chćtercie wymáwiać niewiádo-
mo ćia / kiedy táć często grześńcie / áni sie
ná nie odwoływáycie / záprawde iesth w
was tysiąc obyćciów / z ktorych my me-
żczy ny áni iednego w sobie mamy / á zass-
wy ego ná cżis gdy wam potrzeba / nie
wmićcie

wmićcie dziwnych postaw / y odmienności
w słowich zmyśláć / ktore wnet zdobicie
rzekliwym płacem / wielom okázuecie
miłość ktory was bázno mierza / á thych
ktory meście przyiacielmi / w rzeczy czynia-
cie iákobyście o nie niedbáli. Inśnych rze-
czy wiele opuścá / tylko mi to powiedzcie
dla cje° sie sobie teras zdacie być prośta-
czi / iac táć mowie / bym tháki przodek
miał / iákto wy macie / byłbym daleko cwi-
żenśy niż teras / bo kiedyście táć wiele za-
tości świadomi / táć byście też mogli wieś
dzieć / y o dobrym aby sie wáśá chćć tu za-
temu nie obracáć. A táć to rzecz iest pe-
wna / że tá wáśá niewiádomość tu mieya
ścá niema / mnieby sie zdáło abyście vñáli
blad wáś / á lepiey wam śukáć odpuścá-
nia / niżli ná iáwny grzech wymowki. Bo
my temu wierśa wiáredáwáć muśim / co
z wáshych postępkow iáwnie ná oko wi-
dzimy / á niżli wymowkom falecznym / á
słowy pięknyimi ozdobionym.

Hortensia przygryzawśy wár-
gi mowie poćetá.

Ile ia teras Afráni baczyć moge / tedy
sie táć okázuecie / y koniec nie mniemacie
żeście już wygráli / táć mi sie zda iákobyś

S q

ście już

ście iaz z tego zwycięstwa chcieli Panem
Sedziom dziękować / ale wierście chemu
iako mie sobie lekce wazycie / przywiedzie
ciemie k chemu / że odłożysz wysyd na
strone / powiem to czego cierpliwość mo
iá nie może więcej zamilżeć / bo jeśli wy
dla swoiey wymowy spodziewacie się na
demna otrzymać zwycięstwo / a nie dla
czego inſe / iedno iż wy bedacie zbytnie prze
stronej gebj y máte^o baczenia / mowicie i
czy nie wżciwie / y tym mie zwyciężać ierbo
ia bedacie białagłowa / choćiam świadom
iá wáſzych zbytnich złoſci / muſze ich za
miliżać choćia bym mogła wiele mowić /
a wole być rozumiana za proſta cętera / ni
żeli sobie co wſetecznie y nieprzyſtòy nie
poczynąć / a nie wierze aby Sedziowie te
mu ſie przyſtuchywać / mieli thego za
miliżać a nie zganić ſporności wáſey / nie
mowie iá o tó aby między białymigłowa
mi nie miały być takie iakie powiedacie /
iá ſie oto nie ſprzecżam / ale obieram wie
tſo częſć cnotliwych / kdrzych wy też mnie
zaprzec nie możecie / bo byia chćiała ſukać
przykładow / iako ich wiele zachorowá
iá cęſkość ſwa pogineło / po wſyſtych
hiſtoryach o ich ſláchetney y nieśmier
telney pamięci iefiſ p'ſania pełno / a wy
bajcie

bajcie mi iedne^o meżczyzne ná przykład kto
ryby broniac ſwey cęſkości od białych
głow miał ſie o śmierć przyprawić / iá
to to niewiaſty czyniły / a tyſiacy takich
pokazáły / ale iſeſmy ſie tu dla tego zeſli /
aby ſie ſpráwiedliwość nam ſtáta / thedy
też tu przypomnieć moge / iż tho iſt rzecz
perona / że wſyſtki náſe wpadli ktore oda
noſimy / nie dla czego inſego ná nas przy
chodza / iedno dla tego iſeſmy ſá z was ſta
worzone / a tylko taka bywa nagoſſa / kto
ra ſie w was wda. A iſeście wy to thá
ſpráwili / ganićieſ thej złoſć ktora z was
pochodzi / a moie miſe pánie lepiecy nam
wſyſtkim pomrzec a niżeli by ten zły na
rod miał nád námi przewodzić.

Bacząc Afrani iż Hortenſya mo
wić przestála / chcąc ſwarowi koniec wézy
nić / počáł tak mowić.

O iakobyście prawiedobrze mowili pá
ni miła ſtrony białychgłow / by był Afrá
ni umárt / ale iż żywie mowá wáſá / poży
tku żadnego inſego nie przynoſi iedno
ten aby wſyſcy ludzie ſwiadomi byli
ſpraw wáſzych / a ná to co mowicie aby
ście byli wſyſtkie przynuszone / a gó
tem przyćſnione od meżczyzn / tak odpo
wiedam /

wiedam/ iestliże stare Historie ktore z was-
sych chwala temu maly dzio/ bo na tak
zdy dzien sie co nowego przytrafuie/ a ier-
eli na on czas bialeglowy byly tak slas-
chetne y wezciwe/ inaczey sie wy teraz
sprawoniecie/ bo iestli Lukrecyey abo Al-
clancie to pisano/ co iednak prawda iest/
tedy wiecemy temu wierzye musimy co o-
czyma swymi widzimy/ a nielitym o kto-
rych tylko slysmy/ bo ia cnot przestych
ktorychem nie widzial/ sedzie nie moge
nigdy/ ale zlosci ktore teraz baze/ y ktora
much osedzac zabroni/ a choe by tez y tak
bylo/ ze one panie te slawe otrzymali/
niema to nie do tego/ aby dzisieysze cno-
ta a dobrym przykladem ich/ miaty zas-
krze swoje zle postepki/ tezi Historyey o-
waszych przewrotnych sprawach petno/
a iestli sie miedzy taka wielkoscia nie-
wiasz zlosliwych iedne dobra naydzie/
maloc na tym/ a zas nie wiecie iz iedna ia-
skotka nie czyni wiosny/ a iz tez mowicie iz
nawietza zlosc w was/ dla tego zescie z-
kosci nasy stworzony/ patrzciez tego co-
mowicie/ byla od Pana Boga stworzo-
na pierwsza niewiasta bez wshelacie grze-
chu/ a wzdy tak mogla iey zlosc/ ze nie-
tylko sama zgrzesyla/ ale tez y meza przy-
wiodla

wiodla w grzech ze musial zostac wezsta-
nikiem wyszeptow iey/ czego my teraz wa-
sisci rzewnie placzemy/ a takecie na po-
czatku stworzenia waszego byly zle/ teraz
co dzien to sie gorze stawacie/ owascie sie
inuz tak zlymi staly/ ze gorze byc nie moze-
cie/ A iestli ona czysto stworzona/ tak by-
la zla/ o iako daleko te ktore sie w grubo-
sci grzechu rodza/ Bylicie zle na pocza-
tku/ y theras nie w mniejszych zlosciach
przebywacie/ ktore wam sa przyrodzone
Nie kladzciez tedy thego na nas/ boe sie
taki jeden z nas nie naydzie/ ktorzyby sie
waszey chyterosci ostrzedz mogli/ bo wasze
myslenie ni ozym innym iedno o dzwon-
sposobie chyterosci/ a gdy niemozecie ofus-
lac/ okazujecie sie pokornymi slowy/ xpo-
stawa ze musi/ by byl naokrutniejszy wa-
sie iaskawie a powolnie stawic/ y wiecemy
wy zwyciezacie swoia chyteroscia/ a niel
my swoia bronia/ bo ktorego olwier-
pragniecie wasz byc musi/ ty zasie o ktore
niedbacie/ obludnosciami go swymi zas-
trzymacie tak ze y z nieprzyiaciol chcecie
niec poslugi/ a okazac to chcecie ze dla
was szaleis/ a tak to perne podobien-
stwo/ ze tego sobie zycicie aby was w tym
bukano choebyśmy tez byli sprosni y nie-
godni

godni mietowania / iednak was zlosliwy
stan mietowacby nas musial: Bo iakoni
przedtym powiedzial / ze wy w obieraniu
y w podobaniu iestescie prosto by slepe /
a to przychodzi wam z zapalenia waszych
checi / ku niewezimosci a to musie o was
twierdzic / iako ten ktorym was barzo do-
brye swiadam / a niech bedzie z naszych ias-
li chce prostat / ktorowy poeznicie mu
pokazowac chce swote dziwnymi a wy-
myslnymi skutami / alie on gdy to oba-
czy / waszym wiezniem zostac musi / a wy
smianim pogladanym to pokaziecie / ias-
kobyscie rzekli: iesli ty chcesz / iac pozwa-
lam / a dla tego iuz mu nie potrzeba z was
mi wiele stowoy mowic / i z zapewne wie-
ze chce wasza przyzwala / niechay sie tes-
mu kto przypatrzy / kto trafi / ktora z
was tego ktorego milnie / iako wasze po-
zienie odkryje chce serca wasze zarazem.
A tak ia tego dokladam / chociafmy my-
sa koncem tych rzeczy / wy poezatkem /
a kto przyezyna / ten wietrze karanie za-
stugnie / y tak to zamytam / ze wy milejac
czynicie iawna rzecz / ze wietrzego kara-
nia godna sprawa wasza / a niżeli wini
ktora przychodzi z naszych slow. Gdy sie
one poswarki dlugo miedzy Afranin a
Zortens

Zortensya toczyly / daleko wietrze a ni-
le kto wypisac moze. Skoro strony odsta-
pily / Sedziowie rozdrazosy miedzy soba
powiesci ich dekret wezynili / niewydawa-
iac go na iasnia / posli na stronet obrali
sie w zatobne sacy / kazdy mierz goly w
prawey rece trzymal omdzony we krwi /
bylo tych sedziow dwanasce / ktorzy str-
nawosy rzodem / iednako sie zezwolnosy /
skazali aby Izabellá byla na smierc wy-
dana / bo ia daleko winniysza niz Aureles
go nabydowali. A i przy bytnosci Krola
wex y w sylekich pan panien dekret na nie
wezyniono / zatobliwie placzace glosy bia-
lych giow / taki smerek w sylekim kchorzy
tam byli wezynili / ze sie zdalo nie inaczej
by zacinienie słońca / albo i zeby niebo z do-
nego wielkiego wrzasku porusyc sie mia-
lo / a Zortensya bedac poruszoná zatoscia
pocieta wolac bez wsego wstydu do pa-
na Boga. Ach iakos to nieslufnie pante
sprawic raczy / zes nasze poezimosc y sta-
we podal w moc nieprzytaciolom naszy
bo oni bedac Sedziami / rzodem y stron-
sami sadza y skaznia iako sie im podobaj-
iesli to slufna sentencya ktorasmy teras
skazeli: Ach przeklete niewiasty / i iuz
taká boleścia y praca rodzicie ce / ktorzy
smiercio

śmierć a oślawo miasto zapłaty wam
to nagradzają o byście wy byli sobie po-
radzili / rodząc syny onych nie żywili /
dzis byście byty nie zostaly w niewoli / ale
bysiny byty wszyscy żyły swobodnie: ach
coż pomagają moje słowa / gdyż z nas sie
rodzą ci ktorzy nam takie ciężkości żada-
wają / a iesli do tych miast nie byliśmy s-
wiadomich złości / nie dżiw temu iż nas
tak zbłaźnili / przeto na potym gdyż ie tak
złostliwymi baczmy / musim sie mieć na
baczniu / aby nam takich zekzywosci nie
czynili: a iesli od nas kiedy także odnosili /
od tego czasu bysiny ie widzieli konając /
tedy my cho złością bedziem oddawać / a
tego sie despektu n id nimi mścić bedziem:
O przekleta dobroć kthora jest w nas / że
my pomagając do zdrowia naszym nie-
przyjacielom / sami sobie śmierć żadawa-
my / oni potym gdy swey wolei dowioda-
z naszego sie płaczu nasmirowają: a my i-
akoi sie im przeciwie możemy / gdyż pod-
moca tak ich żywiemy / a oni iako mocas-
r e przywodzi nas k temu / y ze wszystkich
czci naszej nas odzierają. Teras Młodość
wa Brolowa / także y wy zacne Panie / o-
taczcie iako macie wierzyć thym mężczy-
znom / gdyż chcą aby umarli ta przymu-
konat

konat a ten ktory ia do tego przywiódł /
aby żył. Aleć zaprawde miała do tego przy-
czyne / gdyż sami sa strona y sedziami / a za-
by to niebył każdy blažen wielki / ktorzyby
przeciwko sobie miał wyrok wydać / prze-
cho niemają im co mieć za złe / gdyż y my
także bysiny byty wezynili / gdyby to bylo
w naszej mocy: A tak nam nielża iedno
przed obliężnością Bożą iako nawyższe-
go a prawdziwego sedziego / przed ktor-
żadna sie prawda zakryć nie może / z tym
ich fałszywym sadem apelować / aczci mo-
te namulke panie przed ludźmi cierpieć y
odnosić iest wielka ciężkość / ia iednak za
pomoca cnot y sumnienia / iestem thego
perona żem prawde y sprawiedliwość do-
brze wynalaz / a nie spodziewałam sie aby
to złe rfać nieprzyjacielowi / wiecciem sie
tego spodziewała iż oni mieli z swey cnoty
wezynić sprawiedliwość sami z siebie: ale
w tych v kthorych cnoty niemają / trudno
tey drugim v nich żadać / mteycie proś-
was one dawna przypowieść na bacz-
niu / kto nieprzyjacielowi folguie / śmierć
sobie gotuje. Widząc Brolowa że niepo-
mogły mowy one żalostliwe hortensfer /
padła ze wszystkimi paniami y pannami
przed nogami Brolowskimi / prosiac aby

Isabelli gąsła nie brat/ ale ona prośba kto
ra dosyć długo czyni/ namniey niepomoc-
glą/ iako rozkazał tak postępował: oba
czywszy Krolowa prośbę Krolewska /
bárzo żalobliwie z płaczem częstym mo-
wiła. Ja nie wiem moy Panie/ iakimi sło-
wy o tak wielką rzecz mam cie zacząć pro-
sić/ abyś mię dziewczę swey Isabelle gara-
tem darował: Niechciała bym ci ia tego
(bażąc y rozumiejąc co jest sprawiedli-
wość) abyś mię miał za chęć bezpiecna
gdyby ktore inşe dziecie zostało/ abym ci
się miała przykryć prośbami/ ale iż w cie-
bie Isabellá iedyńa/ przyczyniac się za nię
nie zda mi się abym co wykroczyła/ y coś
tobie po twoich zamiarach/ coć po miar-
stach gdyż niemasz potomka kthoryby po
tej śmierci w tę dziedzięzył/ a iesliż inşi o-
cowie wiecey milują syny swe/ niżli sam
siebie/ zażyby y hoby nie lepiey zaniechac
tey sprawiedliwości/ a niżeli po sobie to o-
trudnienie pokazać: A też iesli się za ten
występek tey swotey dziewczę bardzo wsty-
dzisz/ y ona sie brzydzi/ a nie chcey iak
się pokazać/ mneyje nademnia litość/ boć
moy żywot pocy pokł oney/ iey śmierć jest
moia własna: a w tym nic nie wartpięby
ia samą za nie radniey podzielić/ a zaş tego
nie wiem

nie wiem że odpuszcic występek wpadtemu
ieth rzecz bárzo zacna słowieku powa-
żnemu.

Odpowiedz Krolewska ná sło- wa Krolewey.

Jasne się pokazuje twoiá/ kthorey mi
bodałabyś że się wiecey chyli za zapalemi-
mitości/ a niżeli za sprawiedliwością/ a
bys ty mnie tak bárzo miłowała iako Is-
zabelle/ wieceyby żalowała mey zley sła-
wy a niżeli iey śmierci/ zaş tego nie wiem
je osoba Krolewska jest iako naiśnietysze
zwierciadło w ktorym się wşyscy w Kro-
lestwie przegladali/ potrzeba tego jest a-
by wşyskie sprawy Krolewskie tak ias-
niały w wşyskich ludzi/ a zwlaszcza co się
tyczy sprawiedliwości/ ktora iust wşyska
tym napotrzebnieysza/ bo sprawiedliwość
tylko sama każdemu Krolowi dawca Bo-
rona/ a Krol miłosierny jest wielki otru-
cnik. Tak mniemam że nigdy w mlodych
leciech moich ná przyszloyność moie/ z
mlodych lat moich nie wykroczył/ stara-
łem się abym rozszerzał sławę moie/ a ná-
tym ostatku żywota/ moie miałbym to po-
teracic/ co bym záras weşynił/ bym z swo-
ia dziewczę sprawiedliwości nie weşynił/

G iij nie

nie moglbym zwan byc sprawiedliwym
A kto sam z siebie sprawiedliwosci nie czy-
ni/ nie ma iey slusnie nad drugim roscie-
gać/ zaprawde ia/ by mi sie godzilo/ z
wielkiey miłości kthora mam przeciwko
Izabelli/ radnieyszy bym śmierć podiał/
niżli iey ia żądać/ ale iakom z inšych spra-
wiedliwość czyni/ iuż mi nie ija tedno ia y
z niey wejnić musze/ ażaby moj podda-
ni nie żalowali/ sie na mie/ a mowiliby
żem sobie przychylnieyszy a niżeli onym/ a
kiedy wyrza iż dziewce swey kthora tedyna
mam nie przepuścze/ iuż sie potomk a nie-
spodziewaiac wiecey/ ktoryż sie takowy o-
bierze wystąpić/ widzac ze nie iest waia
przyczyną v mnie/ w rzeczy moiey wlasnej
Ktoż sie bedzie ważył za drugim przyczy-
niać. A iżem sie temu przypatrzyl/ ze oso-
bą poważną/ bążną radniey woli śmierć
podiać/ a niżeli iaka żelżywość/ dla teo ia
też wole mieć starwe z cnoty a sprawiedli-
wości/ a niżeli imie możności/ a iż przoda-
kowiem moj tych wszytkich państw/ ktore
ia teraz mam/ dostali byli ich za wielkim
mestwem/ y za wielkim zebraniem stá-
bow/ ia niemoge sie tym chępić abym
czego dostać abo przyczynić miał/ tylko
iako mi oni zostawili/ ale tylko iesli iaka
cnota

cnota we mnie żywie/ a z niey slyne/ to sło-
tylko chlubić teras moge/ y te sobie za
potomk a zostawienie na potym/ nie chce
tedy tego marnie utracić/ czego za pil-
nym staraniem nabyl. A tak nie bądź they
nadszcie/ aby mie w tym iacie miłośiera
dzie poruśyc miało/ ani sie iuż cież nadszcie
ia/ ale sie wberz w cierpliwość/ a iesli
pragniesz moiey śmierci/ o toć sie w moc
podawam/ ale bym ia żyć miał a Izá-
bellá zdrowa zostala/ to iest rzecz niepo-
dobna. Krolowa stoiac od wielkiego za-
lu ktory iey przypadał śmierci dziewki
tey/ omdlawiśy wlasnie iako zmarła/ na
ziemie pádła/ Krol tego nie nie bacząc/
Izabelle stracić kazal. A kiedy przysiedł
on żalowny czas/ kiedy Izabelle stracić
miano/ przyprowadno wielkim kofren-
on plác/ nągotowano też wielkim dosta-
tkiem wszytko to czego było potrzeba ku
żalobietak zanego Krolá dziewki. Taa
przod tedy sło tysiac pánien wbranych w
czarne sáty/ ktore wespółety z Krolowa
bárzo rzewliwie plakaly. Przysiedł po-
tym wielki czarny wos/ czarnym Ará-
mitem nakryty/ na którym Izabella sie
działa okolo niey cztery Biskupi sli/ kto-
rzy pilnowali zbawienia dusze iey/ podla
ktorey

Ktorey siebział Aureli z roszkania Pa-
now Sedziow izby mu tym wiersy žal
rosł patrząc na okrutną śmierć Izabelle
te. Na osłupku było Krola widzieć ktory
techał ze wszystkich dworzany tego w cze-
no wbił w wielką wielkość ludu wysto-
miasta patrzyć na śmierć Izabelle/ kiedy
sie wstępy z techał/ dziwnych prośb za
Izabella wzywali/ ale wszystkie nader-
głębety/ bo ich Krol słuchać niechciał/
choć Krolowa/ Błazierka y wszystkie gmin-
z płaczem prosili/ Krol tego wszystkim
bez względu odmawiał/ y tworzył froga o-
kazywał/ Krolowa widząc te okrucieństwo
tego/ te słowa do niego mówiła.

Rzecz Krolowej.

Ty nie Opcem/ ale naokrutniejszy
nieprzyjacielem moję być nazywan/ gdyż
przed sobą dziewczkę swą kaześ palić/ a iż
cie nie ruszy sumnienie y žal krwie twójej/
toć jest rzecz bardzo spłosna a wszystkim
dziwna/ a iż dla tej biedney prozney cha-
wały/ że byś po wszystkim świecie słynął/
to czynisz za niesprawiedliwość/ ale do-
krutnośc od wszystkich będzie nazywa-
na/ chcesz wiecznego bolu y pretkicy sa-
mierci mojej być przyczyna/ mogłam też
się

się bliżej być żywać aleś mi już sam sa-
mierć żądał/ do ktorey sie rowno z dziew-
ka moja gotuję/ bo już oczom moim za-
dnej ochłody nie ma/ Ach panie Boże/
bolowi mojemu co się już za lekarstwo na-
leść może/ byś jeszcze łaskę okazał ktoras
powiniem mnie wżynieć/ prośbę abys mie
z nią zaraz stracić kazał/ a niechciej mie
dłużej zalem na świecie męczyć/ a miew to
za pociechę/ że jednego dnia dziewczki y zo-
ny zbedzie/ potym Izabelle bez miary ca-
łuiac zeroliwymi łzami oblać wstępy ja do-
miew rzekła. Jakaż ochłoda pośilić bym
się mogła ma jedyną dziewczkę w tej ja-
ści mojej/ że cie widzę okrutnie umierać
przed oczyma swoimi. A tak froga to o-
krucieństwo będzie gdy cie kto z rąk mo-
ich wyrwać będzie/ dla czego już smutna
niczem gdzie dalej szukać pomocy/ y tak
tego ktoby mie w tak okrutnym żalu ra-
tować mogł. O Boże oycze cożes ty prze-
szec raczył/ abym ja w starości mojej ży-
ła/ a dziewczka moja przedemną tak okru-
tnie y tak skłóradzie umarta/ coż mnie po-
tey wielkiej godności/ coż mi potym sta-
nie ktorymś mie mie z łaski swojej obda-
rzył/ a jeśli sie kiedy tochata w takowy
szczęściu/ daleko wietka dziś żalosc mam.

Ach okrutne szczęście kłhorożes kłeby na
mie meke srożsa wymyślić mogło/ á za-
dać mi ia w thych zestylych leciech moich:
Ach ubogi á nedzny stanie moy/gdyż bez
ciebie namilśa Izábello zostawam/ dla
ktoreiem ia tylko pragnełá tego páństwa
záprawdeć thylko dla ciebie/ boś thege
nad mie byłá godnieysza/ twoiá słachet-
ność/ twoie piękne obyęćcie/ thwoiá nie-
zmierna cudność/ nie przypominam in-
szych dárow ktore cie wiele zdobili/ to wa-
syłko z toba teras w tż okrutnym ogniu
vmiera y ginie/ á kłedy ty mnie odeydziesz
wś shtkie počiechy moie odemnie zgina-
Wácychmiast Izábellá byłá oderwana/
zá roslazánim Krolowstím z retu Kro-
lowey/zwoleżoná ze wśsyłtich siat/tylko
zostálá bárzo w kóstrowym giezlećku w
ktorym ia w ogień wrzucić miano/ktory
też przed nią gorzał. Ale oná pierwey nie
šli do ognia byłá wrzuconá/ wklonilá sie
ogladáiac sie ná wśsyłki strony iáko by wś-
syłki żegnáiac/ wyrzawśy swego milęgo
przyácielá zápomniawśy wśsyłkiego wa-
stydu y boiáźni/ ty słowa zmieszańe z go-
racym iáźni do niego rzekłá. Ach żywo-
cie żyw otá moiego z trudności á frásunku
w ktor ym cie tu zostáwiam rozdwoia sie
serce

serce moie/ á z zálości twey nišli z moiey
własney śmierci wietśa cięskość odnose/
y nie náydzie tych słow ktorymibym mo-
wić miáłá/ tym sie tylko ná ten čas cięse-
ze bedziesz pátrzył ná tey śmierci/ dla kro-
rey ich wiele o te miłość pogineto áćci y
to nie ládá počiechá moia ze cie żywym
zostáwiono/ á ták cie prosie abyś th po-
mnie zostawśy doświadeżyl stálości nie-
odmienney serca swiego/ á zániechal po-
mnie żalu y frásunku/ skąd káždy bedzie za-
nat męstwo twoie/ kłedy ten žal pokrýeś
ktory z moiey śmierci odnośić bedziesz/ bo
choć ia sámá vmieram/ chce aby twoiá
slawá żyłá/ ále iesli rzecześ ze twoiá wiel-
ka miłość iest przyeżyna do wśsyłkiego
złego memu sercu/ zeznawam to ze pra-
wde mówić bedziesz/ ále też to obáć ze ia
też ciebie niemniey miluię/ á bedac biłá
głowa/ szukałam tego náprzećiwko mi-
lości tey/ y náprzećiwko śmierci swiey/ á-
bym sie mocnie á státećnie stáwila. A dla
tego też ty iáko meżny á zacny Rycerz/ tż
sie wiecey ná tho wday/ ná ten čas in-
miej dośyc ná tym/ bo młóść mi mocy
wymuie.

Storo mówić przestálá Izábel-

lę/ Aureli z dziwny wzbychaniem krwawo
we izy wypuszczałac/ na to iey
odpowiadał.

Tak rozumiey moie namilsze kochanie
ze mnie patrząc na cięskosć twoie/ ktoraś
tylko sama była na świecie poćiecha mo-
ja/ teraz wyszłko z toba odchodzi/ a nie
tylko mie to boli/ ze zgubiwszy was zgus-
bie wyszłkie poćiechyt a nie mogac wie-
cey utracić nad żywoe/ to mi jest rzecz na-
cięższa/ bo temu wierzyć niechce/ abym cł-
to mógł iedną śmiercią nagrodzić/ oto za-
mieram miła moja/ gdyż mi sie tylko ras
umrzeć godzi. A to tylko jest lekarstwo
moie/ kthorego szukam abym żal w sobie
ktory mam dla ciebie namilsza Izabello
moja uspokoić mógł/ a to wyznawam ze
iedną śmierć na mie nie jest dosyć/ boć ta
sama tego nie nagrodze/ mieysze tedy te-
raz na tym dosyć/ ten wezynek moy mialus-
zki ale wola wielka ktory tu przed toba
zdrowim zapieczętuie/ gdyż czym wiet-
szy na ten czas nie moge/ bo zaprawde bym
miał żyć bez was na świecie/ bylby m
wielkiem bärzo niešťesliwym/ y Horten-
sya maley wiary mogłaby być o meżczy-
znach y słusnie by sie na nie żatować mo-
gła/ a iz ta nie vblizam nic sławie meżczy-
znam

znam/ a chce umrzeć toć mi wolno wezy-
nie/ ać mi żadna sława ślad nie przydzie-
ani iey mieć bede/ ale miłosć kthora mie
czasu żywota moiego šťastliwym czyniła
y wesotym/ teraz prawie smutnym y sa-
lonym wiedzie mie na śmierć/ ach niešťes-
tyś by to bylo wyszłkim wiadomo co ia
wiem bez warpienia wolnibyscie zostali/
a ia bym umart osędzony/ ale cożby tho
było bym ia na wasze okrutna śmierć/ za-
moy występek patrzyć miał/ iednak iz ta
prawda y spráwiedliwość mieysze maia.
Ja sam z siebie spráwiedliwość wezynie/
bo tak wielka jest żalosć moja z waszego
strácenia ze mie thu przed wami własnie
iako martwego trzymam/ a iz mi nigdy dla
was śmierć stráśna nie była/ niechże dzis-
ta sama bedzie lekarstwem moim/ y ta sa-
ma jest nasšťesliwsza ktora mie z tych cię-
skosći moich wybawi/ o prawdziwa przy-
iactwo serca moiego/ z wielka cie rado-
ścia podeymuiet a wam moja namilsza
Izabello/ gdy iuz ciáto służyć nie bedzie
mogłorduszą moja ktora jest niesmiertelna
twoimi słuźbami (czego bądź pewna) bäs-
wić sie bedzie. Skoro Aureli dokończył
swey powiesci/ tak teź dokończył y żywo-
ta/ co bez wszelkiego rozmysłu w on ogień
3 iij okrutny

okrutny wstępn / a choć ich wiele było
któzy go ratować chcieli nie mogli / tho
widząc Izabellą z wesolym sercem chciała
iż za nim / ale panie ktore iey pilnowały
od tego ia gwałtem odwiadły / ani iey te
dopuszcily / do czego sie mocno wydzierala /
Krolowa ze wszystkimi panysla do Krola
prosiac / aby ia gailę dziewki iey darował
powiadaiac mu / ze iuz dziwna sprawa
od Boga zadana jest śmierć temu / Kto
ry iey był godzien / a tak niechby iey iuz
nád wola boska niekarano / Krol to sly
sac / ani zezwalał ani też odmawiał / ale
chciał aby to od sędziow było sprawiedli
wie osadzono / co była rzecz lánna Krol
lowey otrzymać / żeby iey śmierci nieza
dawali / by iey była sobie niežadawala.
Ale Izabellą widząc gdy wymowano z
ognia iey namilszego iuz zgorzalego / po
częła tak rzewliwie a okrutnie plakać / że
tego też wimowić ani pióro wpisać do
statecznie nie może wśakoż żalosnie pla
cząc te słowa mowila. A iakoż to podobno
moj namilszy Aureli / aby ia bez ciebie na
świecie żyć miała gdy ty kończąc jał swoi
mojemu dopiero dał początek / ach ża
losny mnie / y wy żalosne ktore mie teraz
trzymacie a nie dopuszczacie mi umrzeć
przy

32
przy moim namilszym / byście boleści
moich iedno czaście poznali / miasto iya
wota umrzeć byście mi dopuścili / bo by
mi to daleko lepiej odcierpieć / a niżeli oje
ląc śmierney a żalosney bliżej / co sie ia
dnąć ostać musi / Zaprawdę to wielka
niełaska wasza ktora mi pokazujecie owę
cierpię okrucieństwo na mie wynayduie
cie / azaby nielepicy tych cięskosci pozbyć
tym lekkim karaniem / ale wy mnie wiela
kiedy żalosci przyczyniaiac / chcecie abym
umieraiac żyła / a tu w krotkim czasie cze
go mi teras bronicie ostać sie musi / bo
nie wierzcie temu aby miłość moia tak
mala władze miała / aby te wiary złamać
mogła / A tak moy namilszy Aureli / w t
nie nie wotpi / abym za toba iść nie miała
iż / ale cie proste czekay mie / abym sie z
z toba widzieć mogła / ach iako pragnie
serce moje widzieć cie / ale gdziesz odo
mnie tak daleko poćiecho moia / ciebie sie
nádzieia iż cie w rychle ogladam / ach i
koż tu bez ciebie żyć ma / ktora y tedney go
dziny bez ciebie ostać niemożli / niewierze
żeter / gdyś ty zbyt tego frąsunku / aby
iż bez ciebie dlugo żyć miała / bo wiara w
miłości ktorasiny sobie przyrzetli / tego
po mnie mieć niechce / gdy tho bedzie w
moim

mocy moiey/ pewnie temu wierz/ że mi
masz za soba/ tylko proszę odpuszc mi to
co sie teras mieszkac musialo/ a iz temu
na ten czas dosyc wezynic nie moge czy nie
tho za niewola/ ale iednak mozesz nic we
mnie nie watpic/ zeć sie bez omieszkania
wisze/ a krotz sie tego spodziewat bys cho
wezynic mial/ iac tego nagrodzic nie mo
ge choc bym y dwa razy umarta/ azeć
mi szlato za iedne smierc/ gdym cie go
ratat widziala/ teras druga bedzie/ gdy
ta sama sobie zada/ ktora mi bazzo mila/
y radosna bedzie dla ciebie. Stoiac Iz
zabella chwile nie mala/ narzekala: po
tym byla wiedzona do Krolowey palat
ca/ gdzie ta Krolowa matka iey ciehsyla/
iako nawiecey mogla/ ale ona na to malo
dbaiac/ wstawicznie narzekala. Jedney
nocy ktora byla ostateczna żywotowi iey/
niemogac dluzey wycierpiec z wielkicy
miłości/ smierci Aurelego/ chcac wezy
nic koniec frasunkowi swemu/ czekala cza
su/ azby straz ktora okolo niey byla nie
mala zasnela/ skoro wpatrzyła czas do
tego wolej/ cichuczko przyskapiła do o
tę/ pod ktorym Lwy Krolowskie cho
wano/ skoczyła do nich/ zaras ta oni przes
morzeni Lwi rozsarpali/ y pozarli. Gdy
potym

potym oni pod kichorych straza Izabella
była/ obaczyli iz iey na tozku nie byto dali
znac Krolowey/ co gdy obaczyła Krole
wa matka iey/ iz Izabella w takie okru
cień swo przysła/ wsiytkie sie od wielkie
żalu zapomniály/ panie y panny ktore prz
Krolowey byty/ a iakie zale/ iakie lamenty
czynily to wypisac y wymowic i si rzeć
bazzo trudna/ ale to przypuszciam na ba
czenie kazdego bo tego snac mysla swo lez
piey dosic moze. Skoro Izabella thal
nedznie żywo/ a doktorczyła/ Krolowa zo
stala wielkim nieprzytacielem Afraniema
ze sie o to po cichu starala aby go o garlo
przyprawic meglą/ a przestrzegaiac aby
Krol tego nie obaczyl futala takiego spo
sobu iakoby go meglą foremnie dostac/ co
ter samo szczescie ktore nikomu nie folgula
sprawilo: Bo Afrani strodze sie rozmito
wal Hortensyey/ na ktora im wiecey pas
tryl/ tym ta wiecey y zapalezywiey milo
wat/ czego milczeniem zbyc nie mogl/ ku
sil sie o to co byl w niey zlym zachowanim
zasluzyl/ co dlugo pokrywaiac wytrwac
nie megl/ staral sie aby megl iaste miec/
napisal list do niey w te slowa.

List Afraniego do Hortensyey
J Ktores

¶ Ktoreś szczęście wiethśe może przy-
pasc człowiekowi iedno gdy kto widzi pomi-
ste nad nieprzyjacielem swoim/co was te-
ras moia pani potyka/ bo moie zle szczę-
ście to spráwuię/ iż iákom wiele przeciwo-
ko wam zgrzeszył teras dwoiákim sposo-
bem/ nágródzić chde/bo dla wáśey wdzie-
czności takem test zniwolon/ że sie bacze
iż żadney rzeczy swey niemam ktoraby wo-
lasnie moia być moglá nazwaná. A iá-
kom pierwey był wáśym nieprzyjacielem
takem theras własnie iest niwolonkiem
wáśym/ á słusne karanie mam za moy
wystepok/ á iż dáleko iest wietśa terazniey-
śa moia cięśkość/ á niżeli one słowá kto-
rem przeciwoko wam mowil/ dla tego ná-
rzekam/ á iákom wykroczyl/ thát zaś ná-
gradzac chde/ życzyłbym sobie teras tego
ábym drugi ras mogli być ná onym sadzie
bo ieslim zaśluszyl śmierć/ niechby mi ich
zá iedne tysiac dano/ á iesliś wy mnie zá
wiesniá sobie przyiac niechcecie/ ktoż mia-
zá wolnego weźmie/ to ia wiem pewnie
że sie mná hydzić bedziecie/ dla strogiego
przewinienia mego przeciwoko osobie wá-
śey/ przeto mysle o tym iákombym sie mogli
wam przysluzyc/ á zá swoje przewinienie
od was miał pokute y lástáwe karanie co
napredzey

napredzey: posylam wam te mála wcieś-
che/ á sam sie wam w rece dawam/ skad
zrozumiecie iáko ia bázno prágne wam
sluzyc/ á iż záwśe bázni á mądrzy przed
nieprzyjacieli swoymi nieszczęścia swego
tála á ia zwyctezony miłosćia iuż ná polu
śalony bedac zle szczęście swe odkrywam
przed ta ktora mi iesze wietśego życzy/
Miałbym też lástki sukac v tego/ ktoray
by mi miłosierdnym byt: á ia iey v they
prośe ktora y moia x lástna śmierćia le-
dwieby sie wcieśyla/ wśákoż nie ide w po-
minac sie zapláty/ gdysem iey nie zaślu-
zył/ álem przysedl sluzyc y vmrzec/ czy-
niac dosyc zá przewinienie/ sluzyc chde dla
godności wáśey/ vmrzec chde nágradzac
iac przesle wystepki moie/ ktoré mi po-
wiedacie sie być odemnie obrażona/ á teć
spráwiedliwa iákom przeciwo biatymgto-
wam zgrzeszył ták też chde ábym od nich
sámich wziat karanie/ á zwláśczá od was-
śamey/ ktoramem nawiecey ze wśyśkich
obraził. A ták pátrcie iákiey zapláty ala-
bo pomsty zá wystepok moy/ ile mi má-
żodacie/ wśyśkie beda odemnie wdziecz-
nie przyiete. Ach przetlecie szczęście k cze-
mus mie przyprawito/ że przeciwoko tym
dla ktorych lástki/ drudzy wielkie przyslu-
gi czy

gi czynia ia niebáczny złość á zdrańce wa
nalazł / o przetłeta tho godziná w kcho
ramem počał o tym myślić y przetlethy
czás ktoregom ia o tych złe mówił / ktore
wszystcy ludzie chwala y wystawiała / za
nam żem zasłużył słusne y srogie karanie /
á tak srogiemu mojemu przewinieniu / za
dnego lekarstwa nie nájdzie / ani wiem /
jakowym sposobem moglbym sobie tak
się przejednáć / chyba; żeby serce wasze słas
chcne / tho mi tak z łaski swey odpuszcic
chciało / ktore nigdy pomsty nie szuka á tá
tylko nádziera / ktora w samey waszey cno
cie pokładam / á odwodzi mnie od tego / że
sobie tebeże folguję á sam sobie śmierci nie
żadam / á nic wiecey sobie ná świecie nie
życze / tylko abym się tego doczekał / że
bym mógł mieć odpowiedź łaskawa / á tak
pokorna prosba moja aby była tak for
tunna / żeby thá nieprzysiażń / ktora prze
ciwko mnie macie / inż się nieiało przeci
wko mnie uspokoiła / gdyż wam daleko
lepiej przyiać posługi od nieprzyiaćielá /
á karać zdrowego / á niżeli mu tak dopu
ścić umrzeć / gdyż cho namniejszy pomsta
śmierci. Jako pretko Hortensya list prze
czytała od Afraniego / bez omieszkania wa
żaziała go Brolowey / Brolowa iż bázro
prágneła

prágneła śmierci Afraniego / zdáło się le
żego táčno inż mogła przywieść do tego /
prosiła Hortensyey żeby mu łaskawy list
odpisała á przyzwalała ná wszystkiego oco
żadał / aby go zmamiowszy mogli tym pre
dzey wlowić.

Odpiś Hortensyey / ná list Afraniego.

Jeśliż we wszystkich rzeczach / co się o
kolo białychgłow tycze szczęście wam
bázro służy / takż wy iekiedy możecie wa
trácić / gdyż wam przec. wko nam list od
Boga nádańce / bo my wszystkie / ábo z mi
łości / ábo z boiaźni was prágniemy / á
choćiaż my wam pod czas nie sa dobry
mi przyiaćielmi / wy to wżynić umiecie /
że was miłować musím / co teras samá
ná oko bacze / bo iżem wam nigdy przy
czynę żadney do gniewu nie dáła / prze
cieście byli moimi walecznikiem / iáko wie
cey terazbyście byli / bym waszey woli
miała się sprzeciwić / á nawiecey teras /
gdzieście dobrze świadomi naszych táci
mnie / á choć bym się w tym y wżynić
popisac chciała / zdáloby się wam że co
czynie wiecey z nieprzysiaźni / á niżeli z cno
ty / przeto jest bázro wátpliwa / á w ty

J. iij

sebie

sobie sama rady dodac nie umiem / bo gdy
bym przyzwolila wypelnic wasze wola /
dalabym po sobie znac ze cho z wielkiej
wstecznosci czynie / z drugiej strony przy-
pada gdybym nie wzynila / hnetbyście
rzekli ze dla zlosci waszey a zachowania
waszego ztego / dla tego barzo bym was
sam rada miala / y wyrozumiala z was /
takowaby rada wasza w tej mierze byla /
bo zlosliwe mamy tak glaskac / abyśmy
wsst obmowy ich wstecznego iezyka. A
jeslibym przyzwolila na cho com rzekla /
chcialabym tej cho po was poznac / a
byście od te^o czasu wystawiali nasz stan /
bo zadna rzecz nie jest tak trudna / ktora
by wam barzo lacna nie byla / wiele mi
przyczyn do tego przywodzi / zeby wam
przyzwolila / nie baczac iuz na wpadek z
ktorego zla slawe my wszystkie biale glo-
wy odnosimi / bo daleko wole byc chwa-
lona bedac wam g woli / a nizeli wzciwie
zywiac od nosic hanbe y stomotne obmo-
wy / a tezy cho prozno z takowym mo-
carzem walczye / a tak iesli zemna pra-
gniecie dobrze przislazni / przjrzejcie mi ze
iuz znamy wiecey nie bedziecie walczye / a
cho iuz od was bede miala za dostatecz-
ne nagrode / a iz tego czego wy chcecie /
ia tej

36
36
ia tej pragne / snadnie sie zgebzie mozena
gdybyście nas tylko znnowu chwalili / a
tego czego sie dopuszcza radniey cho wo-
le wzynic na szczescie / miловать was a
nizli wzgardzivosy osobe wasze / miec z
was nieprzyiaciela iawnego. Skoro A-
frani wzjal takawa odpowiedz od Hortens-
zey / zostal wesotym y pysnym / niewia-
rzył aby mogli byc nalezion taki drugi kto
ryby z nim w takim szczesciu porownać
mogli / niemogac tego zatacic / z wielkiej
radosci on list wszystkim wstawal / a nie
mogli obaczyc tego / w czym pretko wpasc
mial / staral sie tedy pilno / aby sie mogli
co napredzey widziec z Hortensya / co skon-
czyl przez druga bialaglowe. To kiedy
Afrani wzynil / tak noc byla oschateczna
zyworowicie / wstedi przez palac Arolo-
wey do Hortenszey / na pokoy / ona z os-
bludnym y falszym smiechem wesolo-
mu sie pokazala / chcac mu sie tym lepiey
podobac / on niepostregwosy zdrady / z wo-
sotym sercem tako prawemu dworzanino-
wi przystalo / teiey slowa mowil.

Rzecz Afraniego do Hortenszey.

Tak sie mnozy radosc z moiego dobra-
go szczescia / ze snad by przysc mial te kto-
ryby

ryby mie zbawic chciał takiego kleydow/
satorwy dzis w moiey mocy mam/ vmrzeć
bym z nim był oto gotow/ y daleko by mi
lepiej było pierwey vmrzeć/ a niżliby zła
fortuna w ták wielkiej rzeczy mnieco prze
skodzić miała/ a iż ja sobie szukam przy
iacielá z was/ staram sie o to z pilnością
aby n sie wam przysłużyć mogli/ cze° pro
szę abyście odemnie wdzieczni byli/ a gna
lew odrzućmy w laske przyjac raczylé.

Hortensfrey Odpowiedz.

We wszytkim chce szęścić Afrant aby
sie wam pomysli wiodlo/ ale niewierzę
temu/ aby ták z naglá bez prace tegoście
dostać mieli/ czego dundzy za frásunkiem
y staraním wielkim mieć nie mogli/ nie
chce aby wásá pycha miała przemagać
miłość/ ktora rychley za zasługami a ni
żeli za zlym zachowaniem przypada. Ties
mniemaycież jebym względem rych wá
szych złości miała sie dać wam przerwy
cieżyć/ możecie być tego peroni/ że wásá
złość w tey mierze nie bedzie mteysca mia
lá/ ale według zasługi badźcie peroni/ że
bedziecie mieć zapłatę/ nie myślcież inż o
miłości/ ale sie gotuyćie ku prawdywey
skrusze a cierpliwości śmierci/ bo od they
ktorescieście

